

Rättsfallssamlingen

Förenade målen C-404/15 och C-659/15 PPU
Pál Aranyosi
och
Robert Căldăraru

(begäran om förhandsavgörande från
Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen)

”Begäran om förhandsavgörande — Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut 2002/584/RIF — Europeisk arresteringsorder — Skäl att vägra verkställighet — Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna — Artikel 4 — Förbud mot omänsklig eller förnedrande behandling — Förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten”

Sammanfattning – Domstolens dom (stora avdelningen) av den 5 april 2016

- Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna — Principen om ömsesidigt erkännande — Räckvidd*
(Rådets rambeslut 2002/584, i dess ändrade lydelse enligt rambeslut 2009/299, skäl 6 och artikel 1.2)
- Grundläggande rättigheter — Förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling — Räckvidd*
(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 4 och 51.1)
- Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna — Överlämnande av dömda eller misstänkta personer till de utfärdande rättsliga myndigheterna — Skyldighet för de utfärdande och verkställande rättsliga myndigheterna att iaktta de grundläggande rättigheterna och rättsprinciperna — Räckvidd — Gränser*
(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 4 och 51.1; rådets rambeslut 2002/584, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299)
- Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna — Artikel 15.2 — Överlämnande av dömda eller misstänkta personer till de utfärdande rättsliga myndigheterna — Följder*
(Rådets rambeslut 2002/584, i dess ändrade lydelse enligt rambeslut 2009/299, artiklarna 7 och 15.2)

5. *Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna — Överlämnande av dömda eller misstänkta personer till de utfärdande rättsliga myndigheterna — Frihetsberövande av den berörda personen — Villkor*

(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 6, 48 och 52.1, rådets rambeslut 2002/584, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, artiklarna 12 och 17.5)

6. *Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna — Överlämnande av dömda eller misstänkta personer till de utfärdande rättsliga myndigheterna — Skyldighet att iaktta de grundläggande rättigheterna och rättsprinciperna — Förhållandena under frihetsberövande i den utfärdande medlemsstaten — Risk för omänsklig och förnedrande behandling — Kontroll av den verkställande rättsliga myndigheten — Följder*

(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 4 och 51.1; rådets rambeslut 2002/584, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, artiklarna 1.3, 5, 6.1 och 7)

1. Se domen.

(se punkterna 77–79 och 82)

2. Se domen.

(se punkterna 85–87)

3. Medlemsstaterna är, såsom framgår av artikel 51.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, skyldiga att iaktta artikel 4 i stadgan om förbud mot omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling. Detta gäller följaktligen även medlemsstaternas domstolar när dessa tillämpar unionsrätten, vilket är fallet när den utfärdande rättsliga myndigheten och den verkställande rättsliga myndigheten tillämpar nationella bestämmelser som antagits för att genomföra rambeslutet. Av detta följer att när den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten har tillgång till uppgifter som visar att det finns en verklig risk för att frihetsberövade personer i den utfärdande medlemsstaten utsätts för en omänsklig eller förnedrande behandling, i förhållande till den norm för skydd av grundläggande rättigheter som garanteras i unionsrätten, särskilt i artikel 4 i stadgan, är myndigheten skyldig att bedöma förekomsten av denna risk när den ska besluta om den person mot vilken en europeisk arresteringsorder utfärdats ska överlämnas till myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten. Verkställandet av en arresteringsorder får nämligen inte leda till att denna person behandlas omänskligt eller förnedrande. Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta syfte, för det första, grunda sin bedömning på objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter om förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten som visar att det finns antingen systematiska eller allmänna brister eller brister som rör vissa kategorier av personer eller vissa anläggningar för frihetsberövande. Dessa uppgifter kan härröra bland annat från avgöranden från internationella domstolar, såsom domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, domstolsavgöranden från den utfärdande medlemsstaten eller avgöranden, rapporter eller andra handlingar som upprättats av Europarådets organ eller som härrör från Förenta nationerna. Konstaterandet av att det finns en sådan verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling på grund av de allmänna förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten kan dock inte i sig leda till en vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder. Om en sådan risk har konstaterats måste den verkställande rättsliga myndigheten nämligen dessutom på ett konkret och precist sätt göra en bedömning av om det finns grundad anledning att tro att den berörda personen löper en risk att utsättas för en sådan behandling på grund av de förhållanden som kan förväntas gälla under personens frihetsberövande i den utfärdande medlemsstaten. Enbart det förhållandet att det finns omständigheter som visar att bristerna, när det gäller förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten, är antingen systematiska eller generella, berör

vissa kategorier av personer eller berör vissa anläggningar för frihetsberövande innebär nämligen inte i sig nödvändigtvis att den berörda personen i ett konkret fall skulle utsättas för en omänsklig eller förnedrande behandling om han eller hon överlämnades till myndigheterna i denna medlemsstat. För att säkerställa att artikel 4 i stadgan iaktas i det enskilda fall som rör den person mot vilken en europeisk arresteringsorder utfärdats, måste den verkställande rättsliga myndighet, som har tillgång till objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter som vittnar om sådana brister, följaktligen kontrollera om det, med hänsyn till omständigheterna i det fallet, finns grundad anledning att tro att denna person till följd av att han eller hon överlämnas till den utfärdande medlemsstaten löper en verklig risk för att i den medlemsstaten utsättas för en omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i denna artikel.

(se punkterna 84, 88, 89 och 91–94 samt domslutet)

4. Den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten ska, enligt artikel 15.2 i rambeslut 2002/584 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, anmoda den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten att utan dröjsmål lämna nödvändiga kompletterande uppgifter om de förhållanden under vilka den berörda personen ska sitta frihetsberövad i denna medlemsstat. Denna anmodan kan även avse förekomsten, i den utfärdande medlemsstaten, av eventuella nationella eller internationella förfaranden och rutiner för kontroll av förhållandena under frihetsberövanden som är förbundna med, till exempel, besök på anläggningar för frihetsberövande, och som gör det möjligt att bedöma de aktuella förhållandena på dessa anläggningar. I enlighet med artikel 15.2 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten fastställa en tidsfrist inom vilken den ska erhålla de begärda kompletterande upplysningarna från den utfärdande rättsliga myndigheten. Denna frist ska anpassas till förhållandet i det enskilda fallet för att ge den utfärdande rättsliga myndigheten nödvändig tid för att samla in dessa upplysningar, vid behov genom att begära bistånd från den centrala myndighet eller en av de centrala myndigheter i den utfärdande medlemsstaten som avses i artikel 7 i rambeslutet. Denna frist ska emellertid enligt artikel 15.2 i rambeslutet fastställas med beaktande av nödvändigheten att iaktta de tidsfrister som anges i artikel 17 i rambeslutet. Den utfärdande rättsliga myndigheten är skyldig att lämna dessa upplysningar till den verkställande rättsliga myndigheten. Om den verkställande rättsliga myndigheten, mot bakgrund av de uppgifter som lämnats enligt artikel 15.2 i rambeslutet och alla övriga uppgifter som den förfogar över, konstaterar att det, med avseende på den person mot vilken den europeiska arresteringsordern har utfärdats, finns en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling ska verkställigheten av denna order skjutas upp, men kan inte upphöra. För det fall de uppgifter som den verkställande rättsliga myndigheten erhåller från den utfärdande rättsliga myndigheten innebär att den verkliga risken för att den berörda personen utsätts för en omänsklig eller förnedrande behandling i den utfärdande medlemsstaten undanröjs, ska den verkställande rättsliga myndigheten, inom de tidsfrister som anges i rambeslutet, fatta beslut om verkställighet av den europeiska arresteringsordern. Detta påverkar inte den berörda personens möjligheter att, sedan han eller hon har överlämnats, använda sig av de rättsmedel som finns, i den utfärdande medlemsstatens rättsordning, för att ifrågasätta lagenligheten av de förhållanden under vilka vederbörligen är frihetsberövad i en anläggning för frihetsberövande i denna medlemsstat. Om denna risk inte kan undanröjas inom rimlig tid, ska myndigheten besluta huruvida det finns anledning att avsluta överlämnandeförfarandet.

(se punkterna 95–98 och 103 samt domslutet)

5. Den verkställande rättsliga myndigheten kan endast besluta om att hålla den aktuella personen fortsatt frihetsberövad i överensstämmelse med artikel 6 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, såvitt förfarandet för att verkställa den europeiska arresteringsordern har genomförts på ett tillräckligt skyndsamt sätt och tiden för frihetsberövandet därför inte är orimlig. Denna myndighet ska, när det gäller personer mot vilka en europeisk arresteringsorder har utfärdats i syfte att lagföra dem, vederbörligen beakta den princip om oskuldspresumtion som garanteras i artikel 48 i stadgan. Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta hänseende iaktta det krav på

proportionalitet som föreskrivs i artikel 52.1 i stadgan, när det gäller begränsningen av varje rättighet eller varje frihet som erkänns i stadgan. Ett utfärdande av en europeisk arresteringsorder kan nämligen inte motivera att den berörda personen hålls frihetsberövad utan tidsbegränsning. Under alla omständigheter ankommer det på den verkställande rättsliga myndigheten att, om den kommer fram till att den är skyldig att försätta den eftersökta personen på fri fot, enligt artiklarna 12 och 17.5 i rambeslut 2002/584 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, förena det tillfälliga försättandet på fri fot av personen i fråga med de åtgärder som myndigheten bedömer vara nödvändiga för att undvika att han eller hon avviker och att säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats.

(se punkterna 100–102)

6. Artiklarna 1.3, 5 och 6.1 i rambeslut 2002/584 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, ska tolkas så, att om den verkställande rättsliga myndigheten har tillgång till objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter avseende förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten som vittnar antingen om systematiska eller allmänna brister, eller om brister som berör vissa kategorier av personer eller vissa anläggningar för frihetsberövande, ska myndigheten på ett konkret och precist sätt kontrollera huruvida det finns grundad anledning att tro att den person, mot vilken en europeisk arresteringsorder har utfärdats för lagföring eller för verkställighet av ett frihetsstraff, löper en verklig risk – på grund av förhållandena under personens frihetsberövande i denna medlemsstat – för att utsättas för en omänsklig och förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, om vederbörligen överlämnas till den medlemsstaten. Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta syfte begära kompletterande uppgifter från den utfärdande rättsliga myndigheten, vilken, efter att vid behov ha begärt bistånd från den centrala myndigheten eller av en av de centrala myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten, i den mening som avses i artikel 7 i rambeslutet, ska lämna dessa uppgifter inom den frist som anges i en sådan begäran. Den verkställande rättsliga myndigheten ska skjuta upp sitt beslut om överlämnande av den berörda personen till dess den fått de kompletterande uppgifter som gör det möjligt att undanröja förekomsten av en sådan risk.

(se domslutet)